Κέα: Έκταση: **109** τ. χλμ. Ανάπτυξη ακτών: **81,5** χλμ. Πληθυσμός: **730**

Μακρόνησος: Έκταση: **18** τ. χλμ. Ανάπτυξη ακτών: **28** χλμ. Ακατοίκητη.

Κέα (ή Τζια) και Κύθνος αποτελούν το βορειοδυτικό «σύνορο» των Κυκλάδων, πολύ κοντά στην Αττική. Μόλις δώδεκα μίλια χωρίζουν την Κέα από την ηπειρωτική χώρα. Μια στενόμακρη λωρίδα γης με κατεύθυνση από τα βορειοανατολικά προς τα νοτιοδυτικά (μήκος 16 χλμ., πλάτος 8,5). Ανάμεσα σ' αυτές και την Αττική, η Μακρόνησος απέχει κάτι λιγότερο από δύο μίλια από το Λαύριο. Κέα και Κύθνος συνδέονται ακτοπλοϊκά μεταξύ τους, με τις δυτικές Κυκλάδες και με το Λαύριο (η Κύθνος και με τον Πειραιά).

Αν και ορεινή, η Κέα (Κέως των αρχαίων) παράγει δημητριακά, εσπεριδοειδή και εκλεκτό μέλι, ενώ εξάγει βελανίδι και στάρι. Πρωτεύουσά της είναι η Ιουλίς ή **Χώ ρα**, στη θέση της ομώνυμης αρχαίας, στο εσωτερικό του νησιού, 6,5 χλμ. από το λιμάνι της
Κορησσίας
(σε όρμο, στα βορειοδυτικά του νησιού), πρώτης πόλης που, κατά τη μυθολογία, ιδρύθηκε στο νησί (βλ. [
Πατριδογνωσία
] «
Ιστορία της Κρήτης
: Η εξάπλωση στις Κυκλάδες»). Όμορφες παραλίες υπάρχουν πολύ κοντά στο λιμάνι αλλά και στους οικισμούς
Βουρκάρι
,
Κούνδουρος
(με τους περίφημους μύλους) γειτονικά στην αρχαία Καρθαία,
Οτζιάς
και
Π
ή
σσες
. Το νησί κάποια λίγα ξενοδοχεία και ενοικιαζόμενα δωμάτια.

Η Μακρόνησος, όπως το λέει και το όνομά της, είναι ένα μακρόστενο νησί. Διοικητικά υπάγεται στην Κέα (Τζια). Βρίσκεται απέναντι από το Λαύριο.

Τηλέφωνα: Λιμεναρχείο: 228.80.21.344. Αστυνομία: 228.80.21.100. Αγροτικό ιατρείο: 228.80.21.200. Δήμος: 228.80.21.221.

Η **ιστορία** της Κέας

Κατοικημένη από την εποχή του Λίθου (ως πίσω στα 4.000 π.Χ. φθάνουν οι ενδείξεις), η Κέα ανέπτυξε αξιόλογο πολιτισμό στα πρώιμα χρόνια. Ήταν αρκετά αναπτυγμένη κατά τη διάρκεια της Μεσοκυκλαδικής περιόδου, όπως φανερώνουν τα ευρήματα στην Αγία Ειρήνη όπου εντοπίστηκε το ύψους 1,5 μ. πήλινο άγαλμα που πρέπει να παριστάνει γυναικεία θεότητα.

Στην περιοχή έδρασε ο μυθικός Αριστταίος, γιος του θεού Απόλλωνα και της νύμφης Κυρήνης (κόρης του ποταμού Πηνειού) που ανατράφηκε με αμβροσία και νέκταρ από τις Ώρες και τις Χάριτες. Επινόησε τη μελισσοκομία και τις ελαιοφυτείες κι έσωσε τα νησιά από την ξηρασία, προσφέροντας πλούσιες θυσίες στον αρχηγό των θεών, Δία. Αυτού γιος ήταν ο κυνηγός Ακταίονας που είχε την κακοτυχία να δει γυμνή τη θεά Άρτεμη. Η θεά του κυνηγού τον μεταμόρφωσε σε ελάφι που κατασπαράχτηκε από τα σκυλιά του, τα οποία φυσικά δεν μπορούσαν να τον αναγνωρίσουν.

Τον ΙΣΤ’ π.Χ. αιώνα, στο νησί έφτασαν και εγκαταστάθηκαν Αρκάδες. Σ’ αυτούς πρέπει να ανήκουν ένας ναός της πρώιμης υστεροελλαδικής περιόδου, ερείπια πολυγωνικών τειχών και ο προϊστορικός οικισμός που έχουν εντοπιστεί στο νησί. Γύρω στον ΙΒ’ π.Χ. αιώνα, Λοκροί από τη Ναύπακτο με αρχηγό τον Κέω έφτασαν στην Τζια που, από τότε, ονομάστηκε Κέα.

Τη μεγάλη της ακμή, τη γνώρισε στους κλασικούς χρόνους, αν και έγινε γνωστή για τον

περιβόητο νόμο της «Κείων νόμιμον» που επέβαλε στους κατοίκους της να αυτοκτονούν πίνοντας κώνειο, μόλις έφταναν σε ηλικία εβδομήντα χρόνων. Εκεί γεννήθηκε ο Σιμωνίδης ο Κείος (556 – 468), ο ξακουστός λυρικός ποιητής που ειδικεύτηκε στις ελεγείες και τα επιγράμματα. Δικό του είναι το «Ελλήνων προμαχούντες Αθηναίοι Μαραθώνι, χρυσοφόρων Μήδων εστόρεσαν δύναμιν» που απαθανάτισε τη νίκη του 490 π.Χ. εναντίον των Περσών. Δικό του είναι και αυτό που ύμνησε τη θυσία του Λεωνίδα και των 300 του στις Θερμοπύλες: «Ω ξειν αγγέλλειν Λακεδαιμονίοις ότι τήδε κείμεθα τοις κείνων ρήμασι πειθόμενοι». Έγραφε σε ποιητικό μέτρο που ο ίδιος είχε εφεύρει και αποκλήθηκε «σιμωνίδειον».

Ανιψιός του Σιμωνίδη, επίσης από την Κέα, ήταν ο ποιητής Βακχυλίδης, γνωστός αντίπαλος του Πίνδαρου. Έχουν σωθεί 14 επίνικοι και 6 διθύραμβοι που βρέθηκαν το 1896 σε πάπυρο στην Αίγυπτο.

Στα 330 π.Χ., στην Κέα, γεννήθηκε ο Ερασίστρατος. Έγινε περίφημος γιατρός, δίδαξε στη Συρία και την Αίγυπτο, υπήρξε ένας από τους ιδρυτές της Αλεξανδρινής Σχολής και πρώτος αυτός, μαζί με τους Εύδημο και Ηρόφιλο, ασχολήθηκε με την ανατομία.

Στα βυζαντινά χρόνια, η Κέα περιέπεσε σε παρακμή. Στα 1296, την κατέλαβαν οι Βενετσιάνοι. Εξελίχθηκε σε φωλιά πειρατών που λυμαίνονταν το Αιγαίο. Στα 1470 μετρήθηκαν μόλις 200 μόνιμοι κάτοικοι. Αργότερα, πέρασε στο δουκάτο της Νάξου κι έπειτα στους Οθωμανούς. Μετείχε στην επανάσταση του 1770 και ήταν από τις πρώτες στον ξεσηκωμό του 1821. Από το 1830, αναγνωρίστηκε τμήμα του τότε νεοσύστατου ελληνικού κράτους

Για τη Μακρόνησο ή Μάκρη (Ελένη ή Κρανάη των αρχαίων), λίγα είναι γνωστά. Εκεί αποβιβάστηκε η Ελένη κατά το ταξίδι της στην Τροία παρέα με τον Πάρι. Το νησί αποτελεί ένα από τα ζοφερά σημεία αναφοράς της μεταπολεμικής περιόδου, καθώς έγινε τόπος εξορίας κομμουνιστών (1946 – 1951), στρατιωτικών αρχικά κι έπειτα και πολιτών. Εκεί τον Απρίλιο του 1947 μεταφέρθηκαν οι πρώτοι εννέα φαντάροι. Στρατωνίστηκαν σ' ένα τόπο άγριο, χωρίς νερό, χωρίς δέντρα, μόνο με βράχια. Υπήρχαν ακόμα εκεί ταφόπλακες από τα μνήματα αιχμαλώτων του Βαλκανικού Πολέμου, που το 1912 είχαν περιοριστεί εκεί και πέθαναν. Το φθινόπωρο του 1947, καθώς φούντωνε ο Εμφύλιος Πόλεμος, βρίσκονταν ήδη στο νησί περισσότεροι από 10.000 εκτοπισμένοι, στρατιώτες και υπαξιωματικοί. Τον Ιούνιο του 1950 καταργήθηκαν τα αναμορφωτήρια και απολύθηκαν 1.000 κρατούμενοι. Σήμερα, τα εγκαταλειμμένα κτίρια έχουν μετατραπεί σε τόπο προσκυνήματος.

(Έθνος της Κυριακής, 2001 – 2002) (τελευταία επεξεργασία, 17.2.2010)